

LUBLIN SCIENCE
AND TECHNOLOGY
PARK S.A.

MARIA
CURIE-SKŁODOWSKA
UNIVERSITY

LUBELSKI
PARK
NAUKOWO
TECHNOLOGICZNY

UMCS

International research
and practice conference

URGENT PROBLEMS OF LAW ON THE MODERN STAGE OF STATEHOOD DEVELOPMENT

Lublin, Republic of Poland
October 20-21, 2017

UMCS

**Maria Curie-Skłodowska
University**

**Lublin Science
and Technology Park S.A.**

International research and practice conference

**URGENT PROBLEMS OF LAW ON THE MODERN
STAGE OF STATEHOOD DEVELOPMENT**

October 20-21, 2017

**Lublin, Republic of Poland
2017**

International research and practice conference «Urgent problems of law on the modern stage of statehood development» : Conference proceedings, October 20-21, 2017. Lublin: Izdawnictwo «Baltija Publishing». 248 pages.

Organising Committee

- dr inż. Arkadiusz Małek, Dyrektor Działu Rozwoju, Lubelski Park Naukowo Technologiczny S.A.
- dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. nadzwyczajny, Prorektor ds. Ogólnych UMCS (Polska)
- prof., dr hab. Jan Adamowski, profesor nadzwyczajny Kierownik Zakładu Kultury Polskiej UMCS
- prof., dr hab. Maria Cymborska-Leboda, profesor zwyczajny Kierownik Zakładu literatury i kultury Rosyjskiej XX-XXI w. UMCS
- prof., dr hab. Henryk Gmiterek, profesor zwyczajny Zakład historii XVI-XVIII w. UMCS
- dr hab. Mariusz Korzeniowski, profesor nadzwyczajny UMCS Kierownik Zakładu Historii krajów Europy Wschodniej UMCS

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.
The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

HISTORY AND THEORY OF LAW AND STATE

Правове виховання як елемент формування правової культури особистості, його правове забезпечення	9
Брусакова О. В.	9
Тенденції розвитку сучасної правової системи України в контексті світових глобалізаційних процесів	12
Васецький В. Ю.	12
Витоки юридичної освіти в Рішельєвському лицейі	15
Горяга О. В.	15
Реалізація принципу гендерної рівності в зарубіжних країнах як умова подолання гендерного дисбалансу	18
Грицай І. О.	18
Деякі питання призначення нотаріусів на західноукраїнських землях у XVI-XVIII ст.	22
Долинська М. С.	22
Implementation of electronic judiciary in Ukraine: theoretical and legal problems	25
Korshun A. O.	25
Проблеми протидії дискримінації внутрішньо переміщених осіб	29
Коршун А. А.	29
Вплив історичних аспектів на формування базових цінностей українського суспільства	32
Ларін С. В.	32
Ретроспектива правового захисту дітей-сиріт на території України	35
Малишко І. В.	35
Основні положення закону про громадянство в ЗУНР	38
Трошкіна К. Є.	38
Інформаційні технології і права людини: проблеми та перспективи	41
Турута О. В., Жидкова О. О.	41
Еволюція статусу особистості у середньовічній Європі	44
Фаст О. О.	44
Особливості професійної підготовки юристів в Німеччині	47
Чернік С. Д.	47
Юридично значуща дія як результат омани	50
Шульга А. М.	50

CONSTITUTIONAL AND MUNICIPAL LAW

Про деякі особливості об'єднання громад в країнах Європи	53
Закоморна К. О.	53

Менеджмент юридичних клінік	
Наливайко Л. Р., Зеленіна О. В.	56
Забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: законодавство та проблеми його реалізації	
Наливайко Л. Р., Нестерова К. Ю.	59
Фінансово-економічна складова реалізації особою конституційного права на охорону здоров'я	
Швець Ю. Ю.	62
CIVIL LAW AND CIVIL PROCEDURE. FAMILY LAW	
Застосування заходів цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язання, забезпеченого завдатком	
Бойко А. О.	65
До питання використання правових титулів, похідних від права власності, для державних акціонерних компаній	
Волкова Л. О.	68
Участь органів державної влади у договірних цивільних правовідносинах	
Гнатів О. М.	70
Рівноправність батьків в Україні при вирішенні спорів про визначення місця проживання дитини: реальність чи міф?	
Добряк А. В.	72
Подвійна правова природа неустойки	
Достдар Р. М.	75
Актуальні питання визначення поняття та ознак медіації	
Можайкіна О. С.	78
Договір страхування та його характеристика	
Пічко Р. С.	80
Онлайн вирішення спорів	
Притика Ю. Д.	84
Balance of private and public interests in the civil process	
Sadykova Ya. M.	86
Пасажи́рські автоперевезення, використання мобільних додатків для пошуку, виклику та оплати таксі. Правові аспекти	
Слюсар К. С.	88
AGRICULTURAL AND ENVIRONMENTAL LAW. LAND LAW	
Муниципальні інспекції з благоустрою в Україні: окремі аспекти правового статусу щодо забезпечення екологічних прав	
Антонюк У. В.	92

До питання про пріоритети екологічної політики в сфері забезпечення екологічної безпеки	
Власенко Ю. Л.	95
До питання виникнення земельних прав на конкурентних засадах	
Ковач Д. Л.	99
Harmonization of domestic legislation with European environmental standards: Ukrainian monist approach	
Kraskovska A. M.	101
До питання про правові заходи відновлення земель	
Лісова Т. В.	105
Реалізація принципів екологічного права в межах дозвільної системи у сфері використання та охорони надр в Україні	
Орленко М. І.	108
Проблеми забруднення земель небезпечними речовинами та їх охорони на території України у військовій та повоєнній роки ХХ ст.	
Попова А. О.	111
Продуктивність земель лісогосподарського призначення як складова їх якості	
Шарапова С. В.	114
Об'єктивна необхідність взаємодії суспільства і природи	
Якимець О. І.	117
ADMINISTRATIVE LAW AND PROCEDURE; FINANCIAL LAW; INFORMATION TECHNOLOGY LAW	
Роль наукових шкіл у становленні інформаційного права в Україні	
Арістова І. В.	120
Про види податкових правопорушень	
Баїк О. І.	123
Публічність як підстава виокремлення фінансово-інвестиційних відносин	
Бліхар М. М.	126
Державна гарантія надання допомоги внутрішньо переміщеним особам	
Грабар Н. М.	130
The role and place of colleges in the system of providing legal education	
Hubanova T. O.	133
Методологічні засади запобігання та протидії корупції у системі державної служби України	
Дем'янчук Ю. В.	137
Про принципи оподаткування в галузі будівельної діяльності в Україні	
Кушнір І. М.	140

Система моніторингу відповідності податкових накладних/розрахунків коригування критеріям оцінки ступеня ризиків: правовий аспект	
Логвин А. В.	143
Критерії класифікації адміністративно-правових засобів удосконалення управління в галузі використання, відтворення і охорони надр	
Максіменцева Н. О.	147
Аналіз правової регламентації приватної нотаріальної діяльності за роки незалежності України	
Риженко І. М., Дудар К. Д.	151
Щодо розуміння сутності адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності	
Сасенко А. І.	153
До питання щодо визначення змісту адміністративного процесу	
Сікорський О. П.	157
Реалізація угоди про асоціацію у контексті розвитку системи електронної взаємодії органів виконавчої влади України	
Скоропад Б. О.	160
Особливості адміністративно-правового захисту осіб з особливими потребами у вищих навчальних закладах	
Терещенко А. Л.	163
Напрями вдосконалення юридичної освіти в Україні на етапі її входження в європейський освітній простір	
Торяник В. М.	166
Економічна безпека України: поняття, сутність, структура	
Тузов Р. О.	170
Перспективи розбудови системи закладів вищої освіти України в контексті новітнього законодавства	
Уложенко В. М.	173
Динаміка використання вільних ліцензій Creative Commons у світі	
Хоменко В. Л., Пашенко О. А.	177
Administrative and legal regulation of relations between the state and religious organizations in the field of education	
Chervenenkova M. H.	182
Історичний аналіз розвитку та вдосконалення здійснення державного контролю в галузі насінництва в Україні	
Ярошенко А. С.	186
CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; CRIMINAL AND PENAL LAW	
Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні при здійсненні діяльності органами прокуратури у кримінальному провадженні	
Драган О. В.	189

Проблема співвідношення окремих норм кримінального законодавства України із принципами кримінального права	
Ландіна А. В.	193
Надзвичайні ситуації та їх значення для кваліфікації злочину, передбаченого ст. 336-1 Кримінального кодексу України	
Назарчук В. В.	197
Застосування заохочувальних норм у кримінальному праві України при кримінально-правовому затриманні особи, що вчинила злочин	
Орел Ю. В.	200
CRIMINAL PROCEDURE AND CRIMINALISTICS	
Окремі аспекти проведення слідчого експерименту у формі перевірки показань на місці при розслідуванні злочинів проти моральності	
Єфімов М. М.	204
Щодо особливих порядків кримінального провадження	
Зеленська М. І.	207
Деякі питання застосування положень КПК України щодо додаткових обов'язків	
Зінковський І. П.	209
Expert errors in judicial-ballistic examination	
Kofanov A. V., Kofanova E. S., Swoboda J. Yu.	213
Практична функціональність криміналістичної характеристики злочинів	
Маларова В. О.	215
Організаційно-тактичні особливості проведення огляду місця події при розслідування порушень авторського права та суміжних прав	
Севідов О. А.	218
Форми використання спеціальних знань при розслідуванні злочину, передбаченого ст. 254 КК України	
Сергієнко Д. М.	221
Сучасні інформаційні системи, які використовуються для розслідування злочинів в Україні	
Топорецька З. М.	224
Особливості застосування запобіжного заходу до психічно хворої особи відповідно до кримінального процесуального законодавства України	
Фоміна Т. Г.	228
Деякі аспекти закриття кримінального провадження за реабілітуючими підставами на стадії досудового розслідування	
Черняк Н. П., Кудрявцева О. С.	231

CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; CRIMINAL AND PENAL LAW

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНАМИ ПРОКУРАТУРИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Драган О. В.

кандидат юридичних наук, заступник начальника

*Департаменту підтримання державного обвинувачення та представництва
інтересів громадянина або держави в судах*

Генеральної прокуратури України,

старший радник юстиції, Заслужений юрист України

м. Київ, Україна

Станом на 31.01.2017 Україна займає перше місце за кількістю справ, які перебувають на розгляді в Євросуді. За статистичною інформацією, наявною на сайті Європейського суду з прав людини, станом на 31.01.2017 року у Європейському суді перебувало на розгляді 18650 заяв проти України, що становить 22,1% усіх заяв, які перебувають на розгляді. Це найбільша частка однієї країни. Для порівняння, щодо Італії на розгляді перебувало 5950 заяв (7,1%), Росії – 8000 (9,5%), Туреччини – 14800 (17,6%), Румунії – 7900 (9,4%).

Станом на 01.01.2017 ЄСПЛ виніс 1139 рішень щодо України, в переважній більшості яких встановлено порушення Конвенції та/або протоколів до неї. При цьому впродовж 2016 року до ЄСПЛ надійшло понад 18 000 заяв, у яких порушувалось питання про невиконання Україною положень Конвенції (1 місце за кількістю серед держав – членів Ради Європи, або більше 24% від загальної кількості заяв). Більшість указаних заяв стосуються невиконання судових рішень та порушення розумних строків розгляду кримінальних проваджень, що викликає справедливі нарікання громадян на неспроможність держави протягом багатьох років забезпечити їх право на справедливий суд, передбачене ст. 6 Конвенції, та ефективне поновлення в правах.

Така ситуація негативно впливає на міжнародний імідж України, держава несе тягар майнової відповідальності через неспроможність забезпечити швидкий судовий розгляд, що зумовлює стягнення компенсацій з державного бюджету на користь осіб, чий права порушено. Лише протягом 2015-2016 років на виконання рішень цього суду з державного бюджету було сплачено понад **1 млрд. 252 млн. грн.**

У щорічному звіті Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини у 2015 році до Кабінету Міністрів України вказується, що

основними проблемами, які призводять до констатації Євросудом порушень Україною положень Конвенції, і надалі залишаються :

- невиконання або тривале виконання рішень національних судів;
- надмірна тривалість провадження у цивільних і кримінальних справах;
- недоліки законодавства та судової практики, які призводять до тримання особи під вартою без належної законної підстави;
- недоліки судової практики, що призводить до порушення права особи на справедливий судовий розгляд тощо [1, с. 2].

Відповідно до ч. 2 ст. 8 КПК *принцип верховенства права* у кримінальному провадженні застосовується з *урахуванням практики Європейського суду з прав людини*. [2].

Обов'язковими елементами верховенства права є: законність, правова визначеність, заборона на свавілля, доступ до суду (право на незалежний та неупереджений суд), дотримання прав людини, недискримінація та рівність усіх перед законом.

За імперативними приписами ч. 5 ст. 9 КПК України кримінальне процесуальне законодавство України застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

На сьогодні вкрай необхідно забезпечити якнайшвидший розгляд кримінальних справ, направлених до суду в порядку КПК 1960 р., оскільки кожна з них несе потенційну можливість звернення зацікавлених осіб до ЄСПЛ.

За даними судової статистики (форма 1), станом на **01.01.2013** у судах першої інстанції перебувало **37 823** кримінальні справи, на **01.01.2014** – **9 179** справ, на **01.01.2015** – **3 979** справ, на **01.01.2016** – **2 666** справ, на **01.01.2017** – **2 308** справ [3].

Суддя Базельського апеляційного суду Швейцарії Ш. Гасс на міжнародній конференції зауважив: «З юриспруденції ЄСПЛ випливає, що судовому провадженню в Україні властиві дві великі проблеми, через які до Суду надходить багато заяв: з одного боку, надмірна тривалість провадження в цивіль-

них і кримінальних справах...; з другого – невиконання рішень національних судів (тривалість виконавчих проваджень) і відсутність відповідних ефективних засобів юридичного захисту». Продовжуючи свою промову, Ш. Гасс підкреслив: «... якщо не з'являться такі засоби, ефективні не лише в теорії, а й на практиці, – потік заяв до Європейського суду не вщухатиме» [4, с. 15-16].

Особливе місце серед міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, належить Конвенції, ратифікованій Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР «Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції».

Із моменту приєднання до Конвенції Україна взяла на себе низку зобов'язань у сфері захисту прав людини. Частиною таких зобов'язань відповідно до статей 32, 46 Конвенції є визнання Україною юрисдикції ЄСПЛ, яка поширюється на всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї, а також виконання остаточних рішень ЄСПЛ у справах проти України.

Із метою врегулювання відносин, що виникають у зв'язку з обов'язком держави виконувати рішення ЄСПЛ проти України, усунення причини порушення Україною Конвенції, впровадження в українське судочинство та адміністративну практику європейських стандартів прав людини та створення передумов для зменшення числа заяв до ЄСПЛ Верховною Радою України прийнято Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон № 3477-IV), у ст. 17 якого наголошується, що суди при розгляді справ застосовують Конвенцію та практику ЄСПЛ як джерело права.[5].

Порядок виконання рішень ЄСПЛ в Україні також регулюється наступними Законами: «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» [6], «Про виконавче провадження» [7], іншими нормативно-правовими актами з урахуванням особливостей, що передбачені Законом.

Закон України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» було прийнято 5 червня 2012 року та розроблено у рамках вжиття заходів загального характеру на виконання пілотного рішення у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» [8]. Цей Закон встановив нову процедуру виконання рішень судів, боржниками за якими є державні органи, підприємства, установи та організації, а також юридичні особи, примусова реалізація майна яких забороняється відповідно до законодавства.

Згідно із ст.3 Закону України «Про виконавче провадження» рішення ЄСПЛ підлягають примусовому виконанню з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», а також рішень інших міжнародних юрисдикційних органів у випадках, передбачених міжнародним договором України.

Законодавче визнання обов'язкової юрисдикції ЄСПЛ у усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції, зумовлює вивчення практики ЄСПЛ та застосування національного законодавства з урахуванням позицій ЄСПЛ, оскільки саме в рішеннях ЄСПЛ розкривається зміст більшості поло-

жень Конвенції. Окрім того, стаття 17 Закону України № 3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (з подальшими змінами) передбачає застосування судами Конвенції та практики ЄСПЛ як джерела права, а стаття 18 цього Закону визначає порядок посилення на Конвенцію та практику Суду. При цьому варто зауважити, що йдеться саме про «практику Суду» у значенні, розкритому у статті 1 цього Закону, тобто практику ЄСПЛ та Європейської комісії з прав людини, а не лише про рішення щодо України [9, с. 6-7].

Національні суди все частіше застосовують положення Конвенції та практику ЄСПЛ у кримінальному судочинстві. Позитивним прикладом застосування положень Конвенції та практики ЄСПЛ є, наприклад, ухвали Апеляційного суду Івано-Франківської області за листопад 2011 року, зокрема в ухвалі від 14 листопада 2011 року стосовно засуджених К.В., К.А., згідно з якою вирок змінено, та в ухвалі від 03 листопада 2011 року відносно засуджених Г.В., В.Ю., П.І., К.Р., П.Д., В.Є., Г.Н., Ч.В., щодо яких вирок скасовано, а справу направлено на новий судовий розгляд, суд послався на порушення п. 3 ст. 5 та п. 3 ст. 6 Конвенції з посиланням на положення Закону України № 3477-IV, зазначивши, що така позиція ЄСПЛ є обов'язковою для виконання судами першої, апеляційної, касаційної інстанцій України при розгляді справ. Проте існують непоодинокі випадки неврахування судами першої та апеляційної інстанцій вимог Конвенції та практики ЄСПЛ. Також застосування судами положень Конвенції та/або конкретних правових позицій ЄСПЛ часто має абстрактний характер та не співставляється з відповідними обставинами кримінальної справи та національним законодавством. Також існують непоодинокі випадки порушення судами при розгляді кримінальних справ вимог статей 3, 5, 6 Конвенції, що призводить до подання громадянами України нових заяв до ЄСПЛ. [10].

Література:

1. Щорічний звіт Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини про результати діяльності у 2015 році : Електронний ресурс : <http://justks.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/Dodatok-Zvit-Uryadovogo-upovnovazhenogo-u-spravah-YEvropeyskogo-sudu-z-prav-lyudini-za-2015-rik.pdf>
2. Кримінально процесуальний Кодекс України, від 13.04.2012 : Електронний ресурс : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Статистичні звіти Державної судової адміністрації України : Електронний ресурс : http://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/
4. Участь прокурора у виконавчому провадженні: навчальний посібник / С. Белікова, О. Драган.-К.: Національна академія прокуратури України, 2016. – с. 5.
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України // Відомості Верховної Ради України, 2006. № 30, ст. 260.
6. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України // Відомості Верховної Ради України, 2013, № 17, ст. 158.

7. Про виконавче провадження: Закон України // Відомості Верховної Ради України, 2016, № 30, ст. 542.

8. Справа «Юрій Миколайович Іванов проти України» (Заява № 40450/04): Рішення // Європейський суд з прав людини: Електронний ресурс : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_479.

9. Узагальнення Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 01.06.2013 практики застосування судами загальної юрисдикції першої та апеляційної інстанцій при здійсненні судочинства у кримінальних справах статей 3, 5, 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року за 2011 – перше півріччя 2012 року : Електронний ресурс : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0001740-13/page4>.

10. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. – 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. – 208 с.

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ОКРЕМИХ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ІЗ ПРИНЦИПАМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Ландіна А. В.

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

Кожна галузь права базується на певних принципах, у тому числі і кримінальне право. З урахуванням цих принципів повинен бути побудований сам КК України, оскільки вони є підґрунтям усіх основоположних інститутів кримінального законодавства. У теорії кримінального права принципи визнаються як основні ідеї та положення, які виконують регулюючу функцію і саме у них сформульовані у загальному розумінні вимоги до учасників кримінально-правових відносин [1, с. 23]. Водночас принципи права – це не лише теоретичні положення, відірвані від життя і такі, що не мають практичного значення [2, с. 66].

Щодо принципів власне кримінального права, то вчені вважають, що вони є системою засад, що відповідають природі людини, втілених у нормах кримінального законодавства, які відображають зміст, завдання та закономірності розвитку кримінально-правового регулювання суспільних відносин; вони повинні бути основою, підґрунтям процесу створення узгодженої системи регулятивних та охоронних кримінально-правових норм, здатної захистити кримінальний закон від хаотичності та суперечностей [3, с. 263]. Взагалі, за своєю сутністю, принципи кримінального права – це певні правила, які утворюю-